
Rocznik Otwocki

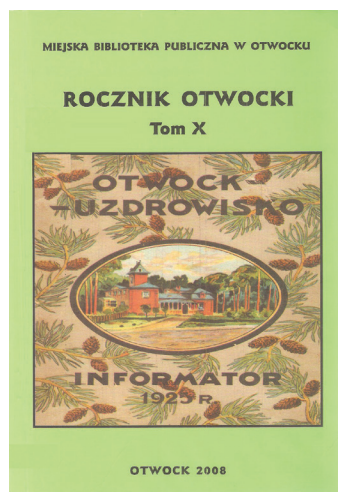
Czesław Marcinkowski

Problematyka lokalnych społeczności znajduje swoje odbicie w różnych publikacjach i cieszy się wzrastającym zainteresowaniem i uznaniem coraz szerszego kręgu mieszkańców danego regionu. Posiadanie tytułu wydawniczego mówiącego o społeczno-historycznych i gospodarczych problemach z przeszłości, wskazującego na wcześniejsze osiągnięcia i prezentującego ludzi zasłużonych dla regionu to niezwykle istotny element umacniania lokalnej świadomości społecznej.

Takim instrumentem dla mieszkańców powiatu otwockiego jest *Rocznik Otwocki*, którego już 10 numer ukazał się za rok 2008. Przygotowywany przez grupę społeczników, której przewodzą Alicja Sutarzewicz i Ryszard Budzynowski jest formą nie tylko ekspresji autorskich o Otwocku i powiecie otwockim, ale również źródłem wielu faktów historycznych. Treść ostatniego *Rocznika Otwockiego* zawarta jest – podobnie jak poprzednich roczników – w rozdziałach tematycznych, które są w miarę stałym elementem jego konstrukcji merytorycznej. Dziesiąty rocznik zawiera 7 rozdziałów tematycznych.

Rozdział pierwszy *Rocznika Otwockiego* – z historii miasta i powiatu – zawiera 4 opracowania poświęcone głównie historii regionu. Marian Kalinowski przedstawia w interesujący sposób *Sobienie Szlacheckie – majątek rodu Jezierskich*. Historia majątku rodziny Jezierskich sięga roku 1758 i została rozpoczęta przez Ludwika Jezierskiego, a kontynuowana przez jego syna Jacka – kasztelana łukowskiego. Barwna historia majątku i rodziny wpisuje się w historię Polski. Przez ziemie majątku Jezierskich przewijają się kilka znaczących postaci z historii Polski.

Barbara Matysiak prezentuje rozważania na wymowny temat – *Ratujmy zabytki Otwocka. Uwagi o architekturze miasta 1877-2008*. Przedstawiając krótką historię powstania i rozwoju Otwocka oraz osadnictwa wzdłuż wybudowanej w latach 70. XIX wieku kolei nadwiślańskiej, wprowadza nas w świat architektury nowego miasta (od 1916 roku). Pierwsze budynki na terenie dzisiejszego Otwocka powstały już około 130 lat temu i pomimo intensywnej rozbudowy o charakterze wypoczynkowo-sanatoryjnym nikt nie prowadził przemyślanej

działalności w kierunku ich ochrony. Wprost przeciwnie – w latach 1941-1944 zniszczono wiele budynków, zwłaszcza żydowskich i synagog. Dopiero w 1977 roku powstaje pierwszy spis budynków chronionych.

Wspominam Mądralin to ciekawy esej Wiesława Strzałkowskiego o małym punkcie na planie Otwocka, ale jakże urokliwym. W ciepłych słowach rysuje on obraz i atmosferę dawnego, przedwojennego domu odpoczynku dla pracowników nauki. Można odnaleźć atmosferę tamtych dni i nieomal uczestniczyć w spotkaniach z dawnymi profesorami. Chcę zapewnić, że również dzisiejszy Mądralin ma swój urok i dobrą sławę.

Opracowanie pod redakcją Leszka Grzendy, Andrzeja Makulca i Kazimierza Trzpila pt. *50 lat Otwockiej Spółdzielni Mieszkaniowej (1958-2008)* jest ciekawym spojrzeniem na osiągnięcia i możliwości zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych dla ludności Otwocka na przestrzeni pół wieku. Historia Otwockiej Spółdzielni jest barwna i wiąże się z kolejnymi datami w historii naszego kraju. Cały materiał ukazuje fakty i ludzi oraz poszerza pole do refleksji, porównań i ocen.

Drugi rozdział, poświęcony kartom z historii lecznictwa, zawiera 2 opracowania. Pierwsze to Macieja Mużacza pt. *Otwock stacją klimatyczną czyli co nieco o leczeniu gruźlicy*. Jest to pierwsza część historii Otwocka jako uzdrowiska, które od IX Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich (Kraków, 1900 rok) w pełni wchodzi na scenę stacji klimatycznych. Pierwsze, nieśmiałe próby wykorzystania warunków klimatycznych Otwocka pojawiają się około 1870 roku.

Marian Gągała prezentuje *Zespół publicznych zakładów opieki zdrowotnej w Otwocku*, ich historię i kolejne zmiany ewolucyjne lub – co częściej się zdarzało – wymuszane decyzjami administracyjnymi. W opracowaniu jest dużo faktów, nazwisk, liczb i poznajemy strukturę organizacyjną zakładów opieki zdrowotnej na przestrzeni 70 lat.

Kolejny rozdział poświęcony jest zagadnieniom kultury i oświaty, a zawiera 3 opracowania. *Historię Domu Kultury w Otwocku 1972-1990* przedstawiają Bolesław Sawicz i Ryszard Budzynowski. Trochę nieuporządkowany materiał robi jednak wrażenie ogromu prac podjętych i zrealizowanych na rzecz kreowania szeroko pojmowanej kultury. Z opracowania przebiega również historia budynku samego Teatru im. Jaracza.

Marian Kalinowski prezentuje *Liceum Pedagogiczne w Otwocku w latach 1947-1964*. Historia liceum ukazana jest w kontekście założeń organizacyjno-programowych do przygotowania nauczyciela w warunkach nowego modelu światopoglądowego (materialistycznego). Powstanie i rozwój Liceum Pedagogicznego zaprezentowany jest na szerokim tle historii absolwentów – i to jest dodatkowo pasjonujące. Dwóch absolwentów ze wspomnianego Liceum Pedagogicznego: gen. bryg. Zdzisława Walczewskiego i dr hab. Józefa Jaronia miałem przyjemność poznać osobiście.

Natomiast Antonina Zajączkowska i Teresa Rękas w artykule *45 lat Sekcji Emerytów Związku Nauczycielstwa Polskiego w Otwocku* omawiają osiągnięcia i dokonania pedagogów nietracących ochoty na działalność społeczną. Wyliczone spotkania i wyjazdy krajowe oraz zagraniczne, udział w uroczystościach rocznicowych, a także szeregu innych okolicznościowych imprez ukazują szeroki obszar aktywności emerytów-nauczycieli.

Czwarty rozdział *Rocznika Otwockiego* – z historii sportu – przypomina tekstem Jana Wiśniewskiego *80 lat otwockiej lekkoatletyki (1928-2008)*. Niezwykle merytoryczny i nasycony faktami artykuł ukazuje przeogromne zaangażowanie otwozczan w życie sportowe. Osiągnięcia sportowe wraz z nazwiskami ich twórców na kilku kartkach ukazują, jak zasilany był sport ogólnopolski (również do dzisiaj) doskonałymi zawodnikami. W kadrze olimpijskiej byli: Urszula Soszka (sprint) i Tadeusz Tysza (biegi krótkie), a w kadrze narodowej m.in.: Bernarda Zalewska (biegi krótkie), Janusz Okras (oszczep), Zbigniew Jasiukiewicz (skok w dal) i inni.

Rozdział piąty – z życia religijnego – zawiera 3 opracowania. Marian Kalinowski prezentuje *Parafię pw. św. Jana Chrzyciciela w Warszawicach*, której początki formalnie sięgają 1736 roku i fundacji marszałka Franciszka Bidzińskiego.

Ks. Stanisław Warszewicki uczonej i wychowawca młodzieży jest przedstawiony w drugim opracowaniu tego samego autora, a los *Służebnicy Bożej Hanny Chrzanowskiej, ostatniej dziewczynki Wiązowny* przybliży Krzysztof Oktabiński.

Biogramy stanowią kolejny rozdział i na jego treść składają się sylwetki dwóch działaczy odznaczonych honorową Złotą Odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej” – *Leszka Korczaka i Ryszarda Budzyńskiego*.

Barbara Matysiak i Ludwik Kielczewski przybliżają pośmiertnie postać *Anny Węgiełek – pedagoga i artysty (1933-2007)*, a Ludwik Kielczewski – *Eugeniusza Stefana Mroczkowskiego (1917-2007)*.

Siódmy rozdział – z życia miasta – ukazuje 2 istotne współczesne problemy, które stanowią również obszar moich zainteresowań naukowych. Anna Zakrzewska przybliża *Partnerstwo miast bliźniaczych Otwock – Lennestadt (Niemcy) – Saint Amand Montrond (Francja)*. W sposób niezwykle przystępny i profesjonalny wprowadza czytelnika w problematykę kontaktów partnerskich miast i gmin bliźniaczych. Przekazuje istotne informacje o idei ruchu i jego historii. Na tym tle prezentuje organizację, kierunki współpracy i efekty podpisanych porozumień o współpracy miast bliźniaczych z Saint-Amand-Montrond (13 lipca 1990 roku) i Lennestadt (30 października 1992 roku). Okazuje się, że funkcjonuje szereg form współpracy i wszystko wskazuje, że będą się one jeszcze bardziej rozwijać. Ten artykuł polecam szczególnej uwadze młodzieży i studentom – pozwala poznać wybrane kierunki integracji europejskiej na konkretnym przykładzie. Nie ulega wątpliwości, że problem integracji europejskiej i szerokich form współpracy w większym lub mniejszym stopniu dotknie niebawem wszystkich Europejczyków.

Inny ciekawy obszar współczesności – *prasa regionalna w Otwocku po 1989 roku* jest autorstwa Piotra Drzewieckiego. W interesującej formie i ze znanstwem przedstawia historię otwockiej prasy regionalnej, czyli jej ewolucję. Wzloty i upadki. Sukcesy i niepowodzenia. Prezentuje prasę regionalną w grupach: czasopism samorządowych i tygodników otwockich, w kontekście środowiska dziennikarskiego oraz czytelnictwa prasy otwockiej i na tle polityki informacyjnej władz miasta i powiatu. Wszystko w kontekście ludzi (wymienia kilkadziesiąt nazwisk) tworzących nowe tytuły i nowe wartości. Część swojej publikacji poświęca rodzinom serwisów internetowych – nowoczesnej formy przekazywania informacji.

Przyswojenie szerokiej wiedzy ułatwiają liczne zdjęcia, reprodukcje, wykresy i tabele. Publikacja wzbudza zainteresowanie w bibliotekach otwockich, ale zainteresuje zapewne mieszkańców województwa mazowieckiego i być może podsunie pomysł dla innych lokalnych społeczności – jeżeli jeszcze nie posiadają swojego czasopisma społeczno-regionalnego.

Rocznik Otwocki powinien zainteresować nie tylko studentów np. kierunków historii, socjologii czy europeistyki, ale również osób aktywnie uczestniczących w życiu społecznym i ciekawych informacji o tym, co się dzieje za przysłowiową wieżą.

Informacje o periodyku:

Rocznik Otwocki, redaguje Kolegium, wyd. Miejska Biblioteka Publiczna w Otwocku, Otwock 2008 rok, s. 187, ISSN 1429-4303.